

SCI-CONF.COM.UA

INTERNATIONAL SCIENTIFIC INNOVATIONS IN HUMAN LIFE

**PROCEEDINGS OF XII INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
JUNE 8-10, 2022**

**MANCHESTER
2022**

INTERNATIONAL SCIENTIFIC INNOVATIONS IN HUMAN LIFE

Proceedings of XII International Scientific and Practical Conference

Manchester, United Kingdom

8-10 June 2022

Manchester, United Kingdom

2022

UDC 001.1

The 12th International scientific and practical conference “International scientific innovations in human life” (June 8-10, 2022) Cognum Publishing House, Manchester, United Kingdom. 2022. 991 p.

ISBN 978-92-9472-195-2

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // International scientific innovations in human life. Proceedings of the 12th International scientific and practical conference. Cognum Publishing House. Manchester, United Kingdom. 2022. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/xii-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-international-scientific-innovations-in-human-life-8-10-iyunya-2022-goda-manchester-velikobritaniya-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: manchester@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2022 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2022 Cognum Publishing House ®

©2022 Authors of the articles

TABLE OF CONTENTS

AGRICULTURAL SCIENCES

1. *Ivanov Ye., Shutyuk V.* 17
AROMATIC COMPONENTS OF COFFEE REPLACEMENT DRINKS
2. *Сіщук М. М., Кацуляк Ю. Д.* 21
КЕДРОВІ СОСНИ ТА ЇХ РОЛЬ У СТВОРЕННІ ВИСОКОПРОДУКТИВНИХ ЛІСІВ У ВИСОКОГІР'І КАРПАТ

BIOLOGICAL SCIENCES

3. *Mirzayeva Sh. A., Babaeva I. T., Ganbarov Kh. G.* 32
EFFECT OF ALCOHOLS ON THE GROWTH OF PROBIOTICS OF THE GENUS LACTOBACILLUS AND STREPTOCOCCUS
4. *Rozborska L. V.* 34
RATIONALE FOR ENZYMATIC ACTIVITY OF WINTER WHEAT GRAIN IN CONDITIONS OF CLIMATE CHANGE WITH REDUCTION OF CHEMICAL LOAD ON PLANTS
5. *Багацька Н. В.* 39
ПРОГНОСТИЧНІ ЧИННИКИ ПРИ ПОРУШЕННЯХ МЕНСТРУАЛЬНОГО ЦИКЛУ У ДІВЧАТ-ПІДЛІТКІВ
6. *Дичко Д. В., Бобирєв В. Є., Аллахвердієв А.* 45
ОЦІНКА ПСИХОМОТОРНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПСИХОФІЗИЧНИМИ ПОТРЕБАМИ
7. *Захаренко М. О., Курбатова І. М., Поляковський В. М., Романова Е. Е.* 52
ВМІСТ ГОРМОНІВ ТА МЕТАБОЛІТІВ ПРОМІЖНОГО ОБМІНУ У ПЛАЗМІ КРОВІ РИБ ЗА ДІЇ НАНДРОЛОНУ
8. *Парцей Х. Ю., Ерстенюк Г. М.* 56
СТАН ПРООКСИДАНТНОЇ СИСТЕМИ В ЕРИТРОЦИТАХ ЩУРІВ ВНАСЛІДОК СПОЖИВАННЯ ЕНЕРГОНАПОЮ

MEDICAL SCIENCES

9. *Prudnikova O., Ivanchov P.* 60
DISCUSSION ISSUES OF SURGICAL TREATMENT OF PATIENTS WITH ACUTE COMPLICATIONS OF MALIGNANT STOMACH TUMORS
10. *Vahnier V., Burlaka O.* 66
PROSPECTS OF HORMONAL CONTRACEPTION FOR ABNORMAL UTERINE BLEEDING IN MILITARY WOMEN OF ACTIVE SERVICE
11. *Боднарюк О. І., Клоченко Я. І.* 68
ЕНДОМЕТРІОЗ ЯК ПРИЧИНА БЕЗПЛІДДЯ У ЖІНОК
12. *Боднарюк О. І., Горбачова О. О.* 78
МІКРОЕКОЛОГІЯ СЕЧІ У ДІВЧАТ ІЗ САЛЬПІНГООФОРИТОМ,

- ЯКИЙ РОЗВИНУВСЯ НА ТЛІ ПЕЛОНЕФРИТУ АБО ЦИСТИТУ
13. *Гайдай О. С., Паньків К. М., Дорошук С. М.* 83
МОДЕЛЮВАННЯ ЗА ДОПОМОГОЮ РЕГРЕСІЙНОГО АНАЛІЗУ
СОНОГРАФІЧНИХ ПАРАМЕТРІВ НИРОК ПРАКТИЧНО
ЗДОРОВИХ ЖІНОК МЕЗОМОРФНОГО СОМАТОТИПУ
  14. *Ергард Н. М., Біляков А. М., Миколюк В. В., Нікітін М. В.,
Кулій О. І.* 89
МЕХАНІЧНА ТРАВМА: СУДОВО-МЕДИЧНІ АСПЕКТИ
  15. *Ковальова О. М., Іванченко С. В., Шапкін В. Є., Журавльова А. К.* 95
СТРАТЕГІЯ КОНТРОЛЮ МЕДИЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
  16. *Костиця І. А., Похил С. І., Тимченко О. М., Чигиринська Н. А.* 100
БЛАСТОЦИТОЗ. СУЧАСНІ ЗАСОБИ ЛІКУВАННЯ ТА
ПРИНЦИПИ ПРОФІЛАКТИКИ
  17. *Кудокоцева О. В., Ломакін І. І., Бабійчук В. Г., Бабійчук Л. В.,
Мамонтов В. В.* 103
ВИВЧЕННЯ ДІЇ РИТМІЧНИХ ХОЛОДОВИХ ВПЛИВІВ (-1200С)
НА ПОКАЗНИКИ ГЕМОПОЕЗУ МИШЕЙ РІЗНИХ ВІКОВИХ
ГРУП НА ТЛІ ФТОРУРАЦИЛОВОЇ ТОКСИЧНОЇ МОДЕЛІ
ПЕРЕДЧАСНОГО СТАРІННЯ
  18. *Кузеванова М. В., Акімова Л. Г., Коссе М. Ю., Додуляк В. О.,
Малишев В. В., Шестаков В. І.* 110
ПРОТИВІРУСНІ ЕФЕКТИ СУРФАКТАНТА ЛЕГЕНЬ ПРИ
ЛІКУВАННЯ COVID-19
  19. *Малишев В. В., Чекалов І. В., Чеботок А. О., Ратушняк О. А.* 119
ЕПІДЕМІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ХОЛЕРИ.
ПРОФІЛАКТИЧНІ ТА ПРОТИЕПІДЕМІЧНІ ЗАХОДИ. ЗАГРОЗА
ЕПІДЕМІЇ У МІСТІ МАРІУПОЛЬ
  20. *Осадчая Е. В.* 126
АСПЕКТЫ ЛЕЧЕНИЯ БОЛЬНЫХ РЕВМАТИЧЕСКОЙ
ПОЛИМИАЛГИЕЙ
  21. *Павлюк К. С., Гайденко В. Є., Миронець Л. О.,
Александрова Н. К.* 130
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ
РОСЛИННОГО ПОХОДЖЕННЯ ТА ІНШИХ СУЧАСНИХ
ФАРМАКОЛОГІЧНИХ ПРЕПАРАТІВ ЗА СТУПЕНЕМ ЇХНЬОЇ
ДІЇ НА ЦЕНТРАЛЬНУ НЕРВОВУ СИСТЕМУ
  22. *Печеряга С. В., Круліковська К. С.* 140
УСКЛАДНЕННЯ ПРИ ОЖИРІННІ У ВАГІТНИХ
  23. *Різник О. І., Бухало Г. О., Федько К. О.* 145
ТЮТЮНОПАЛІННЯ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ
  24. *Севастьянова Т. В., Захарова А. О., Білопольська М. І.* 149
ВИВЧЕННЯ ГЕПАТОТОКСИЧНОСТІ АЦЕТАМІНОФЕНУ
  25. *Сидоренко Т. А., Мартинов А. В., Романова О. А., Погоріла М. С.,
Ігумнова Н. І., Юхименко В. І., Щербак О. М.* 155
ВПЛИВ УФ-ІНАКТИВОВАНОЇ СИНЬОГНІЙНОЇ ВАКЦИНИ НА

- СЕКРЕЦІЮ ЦИТОКІНІВ ДЕНДРИТНИМИ КЛІТИНАМИ
МИШЕЙ
26. *Смілянська М. В., Волянський А. Ю.* 162
ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ ВАКЦИНАЦІЇ В СУЧАСНІЙ ПАРАДИГМІ
ПЕРСОНАЛІЗОВАНОЇ МЕДИЦИНИ
27. *Смірнова І. В.* 171
ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ
МИРНОМУ НАСЕЛЕННЮ ПРИ ЗАПРОВАДЖЕННІ ВОЄННОГО
СТАНУ
28. *Черняк В. А., Забулонов Ю. Л., Чухраєва О. М., Чухраєв М. В.* 174
КОМПЛЕМЕНТАРНІ МЕТОДИ КОРЕКЦІЇ ТРИВОЖНОЇ
ДЕПРЕСІЇ У ПАЦІЄНТІВ, ЩО ЗНАХОДИЛИСЯ В
ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ
29. *Шупер В. О., Ліщук К. О.* 183
ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕБІГУ ХРОНІЧНОЇ ОБСТРУКТИВНОЇ
ХВОРОБИ ЛЕГЕНЬ НА ФОНІ ІШЕМІЧНОЇ ХВОРОБИ СЕРЦЯ
30. *Шупер В. О., Юзвик І. С.* 188
СУЧАСНІ МЕТОДИ ДОСЯГНЕННЯ КОНТРОЛЮ
АРТЕРІАЛЬНОГО ТИСКУ ПРИ АРТЕРІАЛЬНІЙ ГІПЕРТЕНЗІЇ

CHEMICAL SCIENCES

31. *Terechenko M., Obushenko T., Tolstopalova N.* 197
SOLVENT SUBLIMATION OF METHYLENE BLUE FROM
WASTEWATER
32. *Генчева В. І., Дунаєва З. С.* 199
ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ ЗАБРУДНЕННЯ У
СТІЧНИХ ВОДАХ ЗАПОРІЗЬКОЇ ТЕПЛОВОЇ ЕЛЕКТРИЧНОЇ
СТАНЦІЇ
33. *Писаренко С. В., Камінський О. М., Денисюк Р. О.,
Чигиринець О. Е., Онищук О. О., Барашивець І. С.* 203
ВИВЧЕННЯ ЗАЛЕЖНОСТІ СТУПЕНЯ ФОТОКАТАЛІЗУ
МЕТИЛЕНОВОГО СИНЬОГО ВІД МАСИ КАЛІЙ ТИТАНАТУ

TECHNICAL SCIENCES

34. *Dobrovolska L., Soldatov D.* 206
DEVELOPMENT OF A SOFTWARE PACKAGE FOR ASSESSING
THE GENERATION OF ELECTRICITY BY SOLAR
35. *Kalchenko Ya., Istratova D.* 214
ANALYSIS OF THERMAL FIRE DETECTORS SYSTEM
OPERATION
36. *Molodid Oleksandr, Molodid Olena, Plokhuta R., Musiiaka I.* 219
USE OF THE MAIN CRITERION METHOD IN DECISION-
MAKING BUILDING RENOVATION DECISIONS
37. *Tsykhanovska I., Alexandrov A., Gontar T., Kovilyov D., Vovk V.* 222
IMPROVING THE TECHNOLOGY OF SOUR MILK CHEESE

	DESSERT "ENERGY" WITH THE ADDITION OF FOOD ADDITIVE MAGNETOFOOD	
38.	<i>Боженко М. Ф., Іжевська Т. Л.</i> ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЦЕНТРАЛЬНИХ СИСТЕМ КОНДИЦІОНУВАННЯ ПОВІТРЯ З ВИПАРНИМ ОХОЛОДЖЕННЯМ	228
39.	<i>Верес О. М., Піховський М. Р.</i> ІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА БАГАТОКАНАЛЬНОГО АВТОМАТИЗОВАНОГО ПРИЙМАННЯ ТА ОПОВІЩЕННЯ КОРИСТУВАЧІВ ПРО ВИМКНЕННЯ У ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ	237
40.	<i>Денисюк С. П., Белоха Г. С., Тараба М. О.</i> АНАЛІЗ РІВНІВ НЕОПТИМАЛЬНОСТІ ЗА ДОПОМОГОЮ ПОКАЗНИКА РЕАКТИВНОЇ ПОТУЖНОСТІ ФРИЗЕ	241
41.	<i>Діденко М. В., Мельник Л. І.</i> ПОЛІМЕРИ В ВІЙСЬКОВІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ	252
42.	<i>Євпак В. В., Мельник Л. І.</i> КОМПОЗИЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ В АВІАБУДУВАННІ	255
43.	<i>Іванов Є. М.</i> СКОРОЧЕННЯ ТЕРМІНІВ ПРОЕКТУВАННЯ ТРИВИМІРНИХ МОДЕЛЕЙ ПРУЖИН РОЗТЯГАННЯ В ПАКЕТІ AUTODESK INVENTOR	260
44.	<i>Кравцов В. І.</i> ОПТИМІЗАЦІЯ ПАРАМЕТРІВ ПРУЖНИХ ЕЛЕМЕНТІВ ТРАНСПОРТНИХ МЕХАНІЗМІВ	266
45.	<i>Кравченко В. О., Кравченко Ю. А.</i> МАГНІТОРЕЗИСТИВНІ ДАТЧИКИ ТА ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ	274
46.	<i>Луцик Г. М.</i> ЕКСКЛЮЗИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ СЕРВІСУ У СФЕРІ ГОСТИННОСТІ	282
47.	<i>Мочурад Л. І., Свистович С. А.</i> СИСТЕМА РОЗПІЗНАВАННЯ ВІКУ І СТАТІ ЛЮДИНИ В РЕЖИМІ РЕАЛЬНОГО ЧАСУ	288
48.	<i>Мусійчук Н. І., Бісікало О. В., Іванов Ю. Ю., Овчинников К. В.</i> ПОРІВНЯННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РОЗВ'ЯЗАННЯ ЗАДАЧІ КОМІВОЯЖЕРА АЛГОРИТМАМИ ЗГРАЇ СІРИХ ВОВКІВ ТА РОЮ ЧАСТОК	293
49.	<i>Одарченко М. С., Сподар К. В., Карбівнича Т. В.</i> ДОСЛІДЖЕННЯ СПОЖИВНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ МАРГАРИНУ ПІДВИЩЕНОЇ БІОЛОГІЧНОЇ ЦІННОСТІ	296
50.	<i>Паславська Д. О.</i> WHAT IS THE DIFFERENCE BETWEEN PROGRAMMING AND CODING?	300
51.	<i>Порєв Г. В., Зібаров П. С.</i> ДЕЦЕНТРАЛІЗОВАНА ПЛАТФОРМА НА БАЗІ БЛОКЧЕЙНУ ETHEREUM	303

52. *Сингаївська К. С., Мельник Л. І.* 309
ПОЛІМЕРИ В МЕДИЦИНІ
53. *Усата О. Ю., Вербівський Д. С., Микитенко О. О.* 312
АНАЛІЗ МОДЕЛЕЙ ARDUINO ДЛЯ ВИГОТОВЛЕННЯ
ПРИСТРОЮ МОНІТОРИНГУ РОБОТИ КОМП'ЮТЕРА

PHYSICAL AND MATHEMATICAL SCIENCES

54. *Abdullayeva Nargiz Ramiz* 318
MODELING OF OIL AND GAS COMPRESSION PROCESS IN
NON-HORIZONTAL LAYES
55. *Stepakhno I. V.* 323
APPLIED MATHEMATICAL PROBLEMS IN THE PERSPECTIVE
OF MULTIDIMENSIONAL STATISTICAL ANALYSIS

GEOGRAPHICAL SCIENCES

56. *Манько А. М., Процюк В. О.* 330
ВОДНІ МАРШРУТИ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ
57. *Нетробчук І. М., Чижевська Л. Т., Качаровський Р. Є.,
Алексійчук М. М.* 340
РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ БАСЕЙНУ Р. ГАПА (Р.
ЯГОДИНКА)

GEOLOGICAL AND MINERALOGICAL SCIENCES

58. *Yakymchuk M. A., Korchagin I. M.* 347
RECONNAISSANCE SURVEY OF LONGEVITY ZONE IN THE
AREA OF DETLING VILLAGE (ENGLAND)
59. *Крюченко Н. О., Жовинський Е. Я., Папарига П. С.* 359
ВМІСТ ФТОРУ У ВОДНИХ ДЖЕРЕЛАХ КАРПАТСЬКОГО
БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА (УКРАЇНА)

ASTRONOMY

60. *Vidmachenko A. P., Steklov A. F., Hrudynin B. O.* 365
SEASONAL ACTIVITY OF "TIGER" STRIPES ON ENCELADUS

PEDAGOGICAL SCIENCES

61. *Shamanska O. I.* 376
GENERAL CONCEPTION OF ADULT EDUCATION SYSTEM IN
UKRAINE
62. *Vakulenko L., Obolonska O., Badogina L., Samsonenko S.* 380
FEATURES OF DISTANCE LEARNING OF STUDENTS OF THE V
COURSE OF THE MEDICAL FACULTY IN PEDIATRICS
DURING MARTIAL LAW
63. *Апрелева І. В., Токар А. С.* 384
ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО
ВІКУ

64. *Бабаева Хураман Алиаскер гызы* 387
КОММУНИКАТИВНИЙ ПОДХОД ПРИ ПРЕПОДАВАННІ
АНГЛІЙСЬКОГО ЯЗЫКА В ШКОЛІ
65. *Богуславська Л. Ф., Репетун А. К.* 392
ГЕЙМІФІКАЦІЯ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ
СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ
66. *Брен О. Г., Подорожний С. М., Солоненко А. М., Брехер А. О.* 397
АНАЛІЗ ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ НАСТІЛЬНОЇ ГРИ
«PHOTOSYNTHESIS» НА УРОКАХ БІОЛОГІЇ
67. *Вільховченко Т. І., Сокіл Л. М.* 401
СПЕЦИФІКА РОБОТИ КОНЦЕРТМЕЙСТЕРА
ХОРЕОГРАФІЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ
ОСВІТИ
68. *Гладка І. А., Гончарова Т. В., Романюк В. Л.* 409
МОТИВАЦІЯ ЯК ЗАСІБ ОПТИМІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ВИВЧЕННЯ
АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ, СПРЯМОВАНИЙ НА ЗАЛУЧЕННЯ
МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ДО АКТИВНОЇ НАВЧАЛЬНО-
ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
69. *Горбенко Є. В., Маджар Н. М., Іотова І. М.* 419
ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК КОНСПЕКТУВАННЯ НАУКОВОГО
ТЕКСТУ В ДОУНІВЕРСИТЕТСЬКІЙ ПІДГОТОВЦІ ІНОЗЕМНИХ
СЛУХАЧІВ
70. *Дворецька Л. П.* 425
ПРО ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ
ОСВІТИ В ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ: ДОСВІД
ІЗРАЇЛЮ
71. *Загородня А. А.* 432
СУТНІСТЬ СОЦІАЛЬНО-АНТРОПОЛОГІЧНОГО АСПЕКТУ ТА
ЙОГО ВТІЛЕННЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ФІЛОСОФІЇ ОСВІТИ І
ВИХОВАННЯ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ СТОЛІТТЯ
72. *Карнаух Л. П.* 438
АНАЛІЗ ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ ПЕДАГОГА В ПОГЛЯДАХ
ВАСИЛЯ СУХОМЛІНСЬКОГО
73. *Кісільова М. В.* 442
ВІРТУАЛЬНІ ЕКСКУРСІЇ З БІОЛОГІЇ В УМОВАХ
ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ
74. *Коваль І. С.* 448
ДЕЯКІ АСПЕКТИ КОНЦЕПЦІЇ ФОРМОТВОРЕННЯ ЖІНОЧОЇ
ЗАЧІСКИ
75. *Кулиева Э. М.* 458
ВОПРОСЫ СЕМЕЙНОГО ВОСПИТАНИЯ В
ПЕДАГОГИЧЕСКОМ ТВОРЧЕСТВЕ А. С. МАКАРЕНКО
76. *Мамедова Ирана Октай кызы, Мехралиева Нигяр Гасали кызы* 464
«КЕЙС» КАК ИННОВАЦИОННЫЙ МЕТОД

77. **Начинова О. В., Брандальська Т. С.** 471
КОРЕКЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ КАЗКИ ТА СТРУКТУРА
ЗАНЯТТЯ З КАЗКОТЕРАПІЇ ДЛЯ ДІТЕЙ З АЛАЛІЄЮ
78. **Пехарєва А. С., Горбенко Є. О.** 478
ГЕЙМІФІКАЦІЯ В ОСВІТІ: МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ У
ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ
79. **Рагозіна В. В.** 486
СТАН ВІТЧИЗНЯНОЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ
ВОЕННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ 2022 РОКУ: ВИКЛИКИ І
ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ
80. **Руденко Ю. А., Маркова М. А.** 496
ХАРАКТЕРИСТИКА РІВНІВ ОБІЗНАНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З УКРАЇНСЬКИМ ФОЛЬКЛОРОМ НА
ЕТАПІ КОНСТАТУВАЛЬНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ
81. **Саєвич О. В., Федаш О. В.** 502
ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ДИСТАНЦІЙНОГО
НАВЧАННЯ
82. **Сєваст'янова О. А.** 506
ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ
ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ
УЧНІВ У ЗАКЛАДАХ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ
83. **Соколова Г. Б., Михайлова Л. Р.** 517
ОСОБЛИВОСТІ ЛОГОПЕДИЧНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ СИНДРОМОМ ДЕФІЦИТУ УВАГИ ТА
ГІПЕРАКТИВНІСТЮ
84. **Тищенко В. О., Іванов К. Є.** 523
ОПТИМІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ТРЕНУВАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ
СТУДЕНТІВ-ВОЛЕЙБОЛІСТІВ
85. **Ткаченко В. Ю.** 526
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В МЕТОДИЦІ НАВЧАННЯ
ІНОЗЕМНИХ МОВ
86. **Федчишин О. М.** 532
ЯКІСНІ ЗАДАЧІ МІЖПРЕДМЕТНОГО ЗМІСТУ ЯК ЗАСІБ
МОТИВАЦІЇ УЧНІВ ДО ВИВЧЕННЯ ФІЗИКИ
87. **Форостовська Т. О., Мелешко Є. В.** 539
МЕТОДИЧНІ ПРИЙОМИ БІЛІНГВАЛЬНОГО НАВЧАННЯ ХІМІЇ
В КЛАСАХ ГУМАНІТАРНОГО ПРОФІЛЮ
88. **Шпак О. В.** 544
КАЛІГРАФІЯ В ДИЗАЙН-ОСВІТІ ЯК НЕОБХІДНІСТЬ ДЛЯ
УТВЕРДЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ УКРАЇНИ

PSYCHOLOGICAL SCIENCES

89. **Pastryk T.** 548
CONCEPTUAL MODELS OF RELATIVES' EXPRESSED EMOTION
TOWARD SERVICE USERS WITH GASTROINTESTINAL

DISEASE

90. **Бекмуратова С., Симоненко А., Тапалова О. Б., Жапаров Э.** 558
ПОКАЗАТЕЛИ ВЛИЯНИЯ КОМПЬЮТЕРНЫХ ВИДЕОИГР НА
ПСИХОЛОГИЧЕСКОЕ СОСТОЯНИЕ КАЗАХСТАНСКИХ
СТУДЕНТОВ
91. **Боковець О. І.** 567
ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ КЕРІВНИКА ЯК РЕГУЛЯТОР
ДІЛОВОЇ ВЗАЄМОДІЇ
92. **Куцовська О. Г.** 572
ОСОБЛИВОСТІ СЕКСУАЛЬНОСТІ ЖІНОК ЯК УМОВИ
САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ ЖІНКИ ПІД ЧАС
ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ
93. **Оруджева С.** 582
ПРИМЕНЕНИЕ АРТ-ТЕРАПИИ В РАБОТЕ ПСИХОЛОГА С
ДЕТЬМИ МЛАДШЕГО ШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА
94. **Поліщук Д.** 592
ВИКОРИСТАННЯ МАНІПУЛЯЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В
ПРОЦЕСІ МІЖОСОБОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ
95. **Халилова А.** 598
ПРОБЛЕМА ТВОРЧЕСКОГО ПРОЦЕССА В ВОСТОЧНОЙ
ФИЛОСОФИИ

SOCIOLOGICAL SCIENCES

96. **Байрамов И.** 604
ГОСПОЖА МЕХРИБАН АЛИЕВА - УСПЕШНАЯ НАСЛЕДНИЦА
СМЕЛЫХ, ИНИЦИАТИВНЫХ АЗЕРБАЙДЖАНСКИХ
ЖЕНЩИН, ИМЕНА КОТОРЫХ ВОШЛИ В ИСТОРИЮ

JOURNALISM

97. **Есенбекова У. М., Пернебекова А. П., Толегенова С. Т.,** 611
Калбай А. Б.
МАССОВАЯ КОММУНИКАЦИЯ И РАЗВИТИЕ
ПОЛИТИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ
98. **Кіпоренко Я. В.** 616
ГЕНДЕРНІ СТЕРЕОТИПИ У ВІННИЦЬКІЙ РЕКЛАМІ

ART

99. **Берлач О. П.** 625
ІКОНОГРАФІЯ ЯК ВІЗУАЛЬНЕ ДЖЕРЕЛО ІНФОРМАЦІЇ НА
ПРИКЛАДІ ФОНДОВОЇ ЗБІРКИ МУЗЕЮ ВОЛИНСЬКОЇ ІКОНИ
100. **Мізітова А. А.** 630
СЮЖЕТ АБАТА ПРЕВО В ОПЕРІ Д. ОБЕРА – Е. СКРІБА
101. **Павельчик О. П.** 641
ФЕНОМЕН ЧАСУ У ПЛАВНОСТІ СИРУ НА
СЮРРЕАЛІСТИЧНОМУ ПОЛОТНІ САЛЬВАДОРА ДАЛІ

102. **Самая Т. В.** 645
ДО ПРОБЛЕМАТИКИ СУЧАСНОГО ВОКАЛЬНОГО
ВИКОНАВСТВА: ЕСТРАДОЗНАВЧИЙ АСПЕКТ
103. **Слітюк О. О., Овчарук В. Є., Маркович С. Ю.** 652
ПРИНЦИПИ СТВОРЕННЯ АНІМАЦІЙНОЇ ТИЗЕРНОЇ
РЕКЛАМИ
104. **Шевчук Х. І.** 658
FASHION DECONSTRUCTION AND ARCHITECTURE OF
DECONSTRUCTIVISM: INTERDEPENDENCIES AND
CONNECTIONS

HISTORICAL SCIENCES

105. **Павленко О. А., Сотниченко В. М., Курас Д. І., Бірюков П. В.** 662
ЕВОЛЮЦІЯ ФОРТИФІКАЦІЙНОГО МИСТЕЦТВА
НАПЕРЕДОДНІ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ (НА ПРИКЛАДІ
СТВОРЕННЯ КИЇВСЬКОГО УКРІПРАЙОНУ)
106. **Пивовар С. Ф.** 669
ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРИМУСОВОЇ РЕПАТРІАЦІЇ
ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕНИХ І ЦИВІЛЬНИХ ОСІБ ДО СРСР (1944–
1947)
107. **Чернуха О. В., Муріна М. О.** 679
ЕТАПИ ТВОРЧОГО ШЛЯХУ ВОЛОДИМИРА ВАЛЕРІАНОВИЧА
ПІДВИСОЦЬКОГО (ДО 160-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)
108. **Швець М. В.** 682
РОЗВИТОК МАТЕМАТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У НАУКОВОМУ
ТОВАРИСТВІ ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

CULTUROLOGY

109. **Ясюк Т. Л.** 690
ЕТНОКУЛЬТУРНІ АРХЕТИПИ НАРОДНОЇ МУЗИКИ В
ЕСТРАДНОМУ МИСТЕЦТВІ НА ПРИКЛАДІ ОПЕРИ
«НАТАЛКА ПОЛТАВКА» МИКОЛИ ЛИСЕНКА

LITERATURE

110. **Нирка В. Б., Зубрилкіна А. О.** 695
ОСОБЛИВОСТІ ГУМОРУ В ТВОРЧОСТІ Ч. ДІККЕНСА (НА
МАТЕРІАЛІ РОМАНУ «ПРИГОДИ ОЛІВЕРА ТВІСТА»)

POLITICAL SCIENCES

111. **Andriadze A.** 700
GENDER ROLES IN POLITICS
112. **Кононенко І. А.** 704
ЕКОЛОГІЧНІ ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ В УКРАЇНІ
113. **Лісовий А. В.** 707
КОНТЕКСТ ТЕРАКТІВ 11 ВЕРЕСНЯ ЯК ОСНОВНОЇ ПРИЧИНИ

ПРОГОЛОШЕННЯ ПОЛІТИКИ ВІЙНИ ПРОТИ ТЕРОРИЗМУ

114. **Павлов В.** 711
 ВПЛИВ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ НА УПРАВЛІННЯ
 ІНФРАСТРУКТУРОЮ МІСТА

PHILOLOGICAL SCIENCES

115. **Alibekova A. O., Kuandykova G. S.** 714
 PECULIARITIES OF ENGLISH PHYTONYMICAL
 PHRASEOLOGICAL UNITS
116. **Алиев В.** 718
 ПРОБЛЕМА ФУНКЦІОНУВАННЯ МОДАЛЬНИХ СЛОВ В
 РУССКОМ И АЗЕРБАЙДЖАНСКОМ ЯЗЫКАХ
117. **Звездина К. О., Кулинич А. В.** 723
 ОСОБЕННОСТИ СЛЕНГА В СОВРЕМЕННОМ НЕМЕЦКОМ
 ЯЗЫКЕ
118. **Карпенко О. Ю., Крилова Е. В.** 728
 ДІАЛОГІЧНЕ ТА ВНУТРІШНЄ МОВЛЕННЯ ПЕРСОНАЖІВ У
 РОМАНІ «PRIDE AND PREJUDICE»
119. **Куликова В. Г., Ніколайчук А. Б.** 737
 ЗАГОЛОВКИ СУЧАСНОЇ ФРАНЦУЗЬКОЇ ПРЕСИ: ЛІНГВО-
 ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ
120. **Лопушан Т. В.** 743
 СПЕЦИФІКА ПОБУТУВАННЯ ЕТНОГРАФІЧНИХ ІДЕОЛОГЕМ
 КОЛОНІАЛЬНОГО ТА АНТИКОЛОНІАЛЬНОГО ДИСКУРСІВ У
 ТВОРЕННІ ОБРАЗУ УКРАЇНСЬКОГО СВІТУ ПОВІСТЕЙ ІВАНА
 НЕЧУЯ-ЛЕВИЦЬКОГО
121. **Луценко Л. О., Головченко А. О.** 750
 ДО ПИТАННЯ КЛАСИФІКАЦІЇ МЕТАФОРИ В СУЧАСНОМУ
 МОВОЗНАВСТВІ
122. **Перелома Т. С., Жигалкіна Г. В., Адамкевичус К. Ю.** 755
 ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ВЛАСНИХ НАЗВ У
 КИТАЙСЬКИХ СЕРІАЛАХ-ФЕНТЕЗІ
123. **Руденко С. М.** 762
 СЕМАНТИКА ТЕМПОРАТИВНИХ ЗНАКІВ МАСЛЯНОЇ-
 КОЛОДІЯ У ФРЕЙМІ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ
 ЗВИЧАЄВОСТІ
124. **Савенко О. П.** 771
 БИТВА НА КАЛЦІ 1223 РІК У ТЕКСТІ ГАЛИЦЬКО-
 ВОЛИНСЬКОГО ЛІТОПІСУ
125. **Саган А. И.** 778
 ФУНКЦИОНАЛЬНО-ПРАГМАТИЧЕСКИЕ ПАРАМЕТРЫ
 РУССКОЙ РОК-ЛИРИКИ
126. **Сніжко Н. В.** 787
 ЛЕКСИЧНЕ ЯДРО УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У НОВІТНІХ
 ТЛУМАЧНИХ СЛОВНИКАХ ТА МОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ

- УКРАЇНЦІВ
127. *Хома К. М.* 798
 ЕКЗИСТЕНЦІЙНИЙ МОТИВ САМОТНОСТІ У МАЛІЙ ПРОЗІ Р.
 ІВАНИЧУКА

PHILOSOPHICAL SCIENCES

128. *Matviienko L. H.* 805
 INTERNET CHAT AS A MODERN TYPE OF DISTANCE
 LEARNING OF FOREIGN LANGUAGES IN HIGHER
 EDUCATIONAL INSTITUTION
129. *Yeremenko A.* 809
 ON CERTAIN DISPUTABLE PROPOSITIONS OF YUVAL N.
 HARARI'S CONCEPT

ECONOMIC SCIENCES

130. *Chaikovska M., Zhestikova M.* 813
 CRM-SYSTEMS AS A MODERN TOOL FOR INFORMATION
 CONVERGENCE IN HYPERMARKETING MANAGEMENT
131. *Dydiv I.* 818
 THE ROLE OF MARKETING COMMUNICATIONS IN TOURISM
132. *Karpa M., Ilmars Kankis, Uldis Pelnens* 821
 STATE FINANCIAL POLICY IN THE SPHERE OF BUSINESS
 UNDER MARTIAL LAW IN UKRAINE
133. *Mizina O., Khorunzhyi I., Amelnytska O.* 826
 RESEARCH OF LOGISTIC MANAGEMENT OF COAL MINING
 ENTERPRISE
134. *Ukhanova I. O.* 834
 CONCEPTS AND FEATURES OF INTERNATIONAL MARKETING
 ACTIVITIES IN THE FIELD OF INTERNATIONAL ENGINEERING
135. *Zhuvahina I.* 843
 WAR IN UKRAINE AND ITS ECONOMIC CONSEQUENCES
136. *Акімова Н. С., Топоркова О. В., Наумова Т. А.* 848
 ПРИНЦИПИ ТА ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ
 УПРАВЛІНСЬКОЇ ЗВІТНОСТІ ТА СИСТЕМИ
 УПРАВЛІНСЬКОГО АУДИТУ В УМОВАХ АДАПТАЦІЇ ДО
 МСФЗ ТА МСА
137. *Баєв В. В., Гагач В. В.* 858
 ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ ЕКОЛОГІЧНОГО
 МЕНЕДЖМЕНТУ В ГОТЕЛЬНИХ КОМПЛЕКСАХ ЯК ОСНОВА
 ПОГЛИБЛЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ
138. *Бондаренко Н. М.* 862
 ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ЗАРОБІТНОЮ
 ПЛАТОЮ ТА ТРУДОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ НА АТ
 «ІНТЕРПАЙП НМТЗ»

139. *Грановська І. В., Малишко В. В., Макарчук І. М.* 870
АДАПТАЦІЯ ЄДИНОГО ПОДАТКУ ДО УМОВ ВОЄННОГО ЧАСУ
140. *Джусов О. А., Корх Н. О.* 874
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В УПРАВЛІННІ ПЕРСОНАЛОМ НА СУЧАСНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ
141. *Есмагамбетов Э.* 880
СОВРЕМЕННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ ОЦЕНКИ ПЕРСОНАЛА
142. *Жаров Д. О.* 885
ВИЗНАЧЕННЯ ПРІОРИТЕТНИХ НАПРЯМІВ ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГЛОМЕРАЦІЙ
143. *Карбівнича Т. В., Лісніченко О. О.* 889
РОЗРОБКА ЗАХОДІВ З УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ СКЛАДСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА РОЗДРІБНОЇ ТОРГОВЕЛЬНОЇ МЕРЕЖІ
144. *Кудін Б. П.* 892
УПРАВЛІНСЬКІ ІННОВАЦІЇ МУНІЦИПАЛЬНОЇ ЛОГІСТИКИ
145. *Марченко О. А., Постол А. А.* 895
РЕГІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЧНИХ ЦІЛЕЙ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ
146. *Ostapenko T. H., Orlov O. S., Kushnir O. V., Stetsenko N. S.* 899
CORRELATION OF NANO-, MICRO- AND MACROECONOMIC LEVELS IN THE NEW MANAGEMENT SYSTEM

LEGAL SCIENCES

147. *Drobchak A. L., Voynova A. O.* 906
THE RIGHTS OF THE PEOPLE AS A FUNDAMENTAL CYNICISM OF DEMOCRATIC SUSPENSE
148. *Анісімова Г. В., Донець О. В.* 911
ЕКОЛОГІЧНА МІГРАЦІЯ В РЕАЛІЯХ СЬОГОДЕННЯ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ
149. *Арцебарська О., Анісімов Д. О.* 923
ЗНАЧЕННЯ ЗАГАЛЬНОЇ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ
150. *Виноградова А.* 926
ГАРАНТІЇ ПРАВ СУДДІ ПРИ ПРОХОДЖЕННІ НИМ СУДДІВСЬКОЇ СЛУЖБИ: ОКРЕМІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ
151. *Залізко А. О., Гречко Я. В.* 930
ПЕРСПЕКТИВИ ВСТУПУ УКРАЇНИ ДО ЄС
152. *Калашиников В. М.* 934
МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ФІНАНСОВО-ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ США
153. *Красозова А. В., Красозова Ю. В.* 944
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЮРИДИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ

	ДОГОВОРУ КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ ТРАНСПОРТНОГО ЗАСОБУ	
154.	<i>Любши К. І.</i> АНТИУТОПІЯ КИТАЮ: СОЦІАЛЬНІ КРЕДИТИ ЗАМІСТЬ СВОБОДИ	954
155.	<i>Мачуський В. В., Артёмцева О. Д., Міна А. О.</i> ОХОРОНА ПРАВ НА КОМЕРЦІЙНЕ НАЙМЕНУВАННЯ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ. ДОМЕННІ СПОРИ	962
156.	<i>Рогова О. Г.</i> ПРАВОВІ АСПЕКТИ ІНТЕГРАЦІЇ ЄС У ВІЙСЬКОВО-ПОЛІТИЧНІЙ СФЕРІ	973
157.	<i>Тімуш Д. І.</i> МЕЖІ НЕДОТОРКАНОСТІ СУДДІ У МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТАХ НЕЗАЛЕЖНОСТІ СУДДІ ТА НАЦІОНАЛЬНІЙ ПРАКТИЦІ: ОКРЕМІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ	982
158.	<i>Шендрик Ю. В.</i> ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ТИМЧАСОВОГО ДОСТУПУ ДО РЕЧЕЙ І ДОКУМЕНТІВ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ОКРЕМОЇ КАТЕГОРІЇ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	986

УДК 821.161.2

**СПЕЦИФІКА ПОБУТУВАННЯ ЕТНОГРАФІЧНИХ ІДЕОЛОГЕМ
КОЛОНІАЛЬНОГО ТА АНТИКОЛОНІАЛЬНОГО ДИСКУРСІВ У
ТВОРЕННІ ОБРАЗУ УКРАЇНСЬКОГО СВІТУ ПОВІСТЕЙ ІВАНА
НЕЧУЯ-ЛЕВИЦЬКОГО**

Лопушан Тетяна Володимирівна

к. філол. н, доцент,
Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини,
м. Умань, Україна

Анотація: У статті проаналізовано особливості творення та побутування основних ідеологем колоніального та антиколоніального дискурсів в українському літературному просторі ХІХ століття. Для аналізу обрано прозовий доробок Івана Нечуя-Левицького, у якому особливо виразно представлені домінантні риси означених дискурсів в їхній синхронії та діахронії.

Ключові слова: Іван Нечуй-Левицький, ідеологема, колоніальний дискурс, антиколоніальний дискурс, проза, етнографія.

Романтичні візії народу та українського народного буття, сформовані переважно представниками українофільських освічених верств Російської та Австро-Угорської імперій, виявилися надзвичайно стійкими і продовжують справляти значний вплив на формування українського національного культурного простору й донині. Можна погодитися з Марком Павлишиним, котрий, аналізуючи процес розвитку української літератури в ХІХ столітті та проблеми її входження у світовий літературний простір після набуття Україною незалежності наприкінці ХХ століття, звертає особливу увагу на взаємодію колоніального та антиколоніального дискурсів як визначальних у формуванні націєтворчого наративу українського письменства, котрі стали джерелом двох

антагоністичних аргументаційних систем, які утворили «у колоніальному варіанті – наприклад, у гоголівському – етнографічний образ народу – образ провінції, окраїни, глушини, в найкращому випадку – екзотики, а образ козацького минулого – це образ шароварів, горілки та реготу. В антиколоніальному варіанті, найефективніше в поезії Шевченка, народ – це невикористаний потенціал, а історія – обіцянка про можливість його реалізації в золотій добі волі, злагоди й гідності» [1, с. 258]. Однак уже наприкінці ХІХ століття починається складний і довгий шлях українських письменників до подолання обох цих дискурсивних практик. Загально визнаною причиною останнього стає вплив модернізму на українське письменство, який поставив перед українськими письменниками нові виклики і перспективи. Найдивовижніше, що спроби вирватися з полону панівних дискурсів можна спостерігати і в найбільш відомого своєю «антимодерністською» настановою Івана Нечуя-Левицького.

Насамперед хочеться зазначити, що багато в чому сучасний панівний погляд на творчість Івана Нечуя-Левицького сформований впливом українського радянського літературознавства, котре в свою чергу послуговалося біографічним нарисом про нього Сергія Єфремова [2] (звісно, обходячи цей факт фігурою мовчання!). Загалом тенденція щодо такого модного в радянському літературознавстві означування постаті письменника помітна вже в деяких назвах наукових розвідок про нього, як то «співець душі народної» [3] чи «живописець слова» [4]. Доробок Івана Нечуя-Левицького був досить ретельно препарований, вихолощений і зведений, як слушно зауважує Максим Тарнавський, до виробленого Сергієм Єфремовим канону, за яким «український письменник ХІХ століття – бездоганне втілення інтелектуала-мученика, величний, як Давид, котрий стає на прю з непереможним Голіафом. Ця боротьба від початку була безнадійною і не дарувала навіть задоволення, яке мають ті, хто відданий своїй справі – і в приватному, і в громадському» [5, с. 16]. Поряд із цим особлива увага акцентується на етнографічній складовій творів письменника. Особлива заслуга у цьому плані належить канонізації й

уведенню в пантеон національної класики повістей «Микола Джеря», «Кайдашева сім'я» та оповідань із сільського життя таким безвідмовним у цьому плані способом як уведення їх у шкільну програму. При цьому практично жодне шкільне дійство не обходилося без експансивних образів лайливих сільських бабів, що поступово заступили собою всі інші іпостасі української жінки та актуалізувалися в образі провідниці Верки Сердючки в пострадянську епоху. Однак підхід письменника до творення образу українського світу не вичерпується спрIMITизованим етнографізмом. Це, на нашу думку, радше спроба подолати імперський дискурс із його зверхньою і глузливою настановою щодо українства.

Звісно, для творення образу національного світу письменник часто вдається до описів народних обрядів, звичаїв, традицій, побутописання, що стало підставою для визначення його індивідуального авторського стилю як етнографічного реалізму. Письменник підкреслює властивий селянству особливий архаїчний спосіб позачасового життя-обрядодійства, міцно закоріненого в потребу дотримання природних життєвих ритмів землеробства, коли для успішності виживання у природному середовищі на перший план виходить необхідність дотримання обряду, ритуалу. Їх неухильне дотримання є запорукою існування селянського соціуму. Тому тексти рясніють описами довгих застіль, які супроводжують найважливіші моменти життя персонажів. Наприклад, у повісті «Микола Джеря» старий Джеря витрачає останні припаси і кошти, навіть закладає кожуха, щоб справити весілля синові, оскільки в очах селян сам лише церковний обряд не є підставою для того, щоб вважати шлюб цілком законним без виконання пов'язаних із ним ритуалів родючості і плідності. Гости розходяться тільки тоді, коли випивають всю горілку і виїдають діжечку призначеної для зимівлі капусти. У «Кайдашевій сім'ї» також головні події супроводжуються споживанням страв та напоїв. Детально описується вбоге частування у Балахів під час сватання, яким одверто гордує Кайдашиха. Письменник дуже вдало передає настроєву атмосферу описуваної події, у якій відчувається гримуча суміш розчарування, погорди, незручності і

нещирості, що домінують у поведінці її учасників. Так само як у випадку з весіллям Миколи Джері в однойменній повісті емоційний настрій ритуалу (він виражається такими деталями, як зітхання Джерихи, що кидає погляд на легку скриню невістки, чи гнітючий окрик осавули, яким завершується весільне дійство) визначає нещасливе майбутнє започаткованого ним нового етапу селянського буття.

Цікаво, що в повісті «Старосвітські батюшки і матушки» старе священство також намагається не відступати від народних звичаїв, супроводжуючи обрядові дійства аж занадто щедрими застіллями. Старанно виписане Іваном Нечуєм-Левицьким тривале і фантазмагоричне за кількістю спожитої їжі дійство набуває справді раблезіанського присмаку. Покликані впроваджувати серед своєї пастви християнські чесноти святі отці виявляють у своїй поведінці загалом властиву українському селянству схильність до язичництва. Зокрема, після смерті первістка Мосаковські беруть за кумів до своєї дитини старця Шмида і вбогу сусідку, що, за народними уявленнями, має забезпечити благополуччя майбутніх нащадків. Після пологів вони спочатку збирають сільських молодниць, для виконання традиційних обрядів і святкують родини, а лише за тиждень – хрестини. Власне, І. С. Нечуй-Левицький показує, що отець Мосаковський відрізняється від своїх прихожан лише вмінням читати святе письмо, проте освіту він отримав домашню, неофіційну. Його на посаду священника обирає громада для виконання своїх ритуальних потреб, які в умовах українського двовір'я часто переплітаються з язичницькою архаїкою, а сам панотець посідає функцію жерця-посередника, якого утримує громада. Натомість благочинний Балабуха, котрий отримав офіційну освіту і призначений далеким та незрозумілим для громади представником церковної влади, одразу означається «чужинцем». Спочатку йому відмовляє Онися, використовуючи увесь дозволений традицією інструментарій дівочого глуму над невдалим залицяльником. Автор також показує цю окремішність, вилученість родини Балабух з українського світу, починаючи з описів женихання, коли благочинний з жалем споглядає запропоновану йому в

будинку майбутньої дружини малесеньку чарочку і більш ніж скромне частування під час заручин. Письменник підкреслює, що старій Балабушисі більшим лихом видається невміння майбутньої невістки виконати ритуал обрядового частування, ніж її залицяння у таку невідповідну мить з паничем Бонковським. Недотримання дружиною ритуалу, коли вона стала в церкві під час служби у неналежному для матушки з погляду громади місці, коштувало Балабусі парафії. Отже, Іван Нечуй-Левицький свідомо чи несвідомо вдається до ствердження пропагованого колоніальним дискурсом екзотизму буття українського народу.

Важливе місце в творах Івана Нечуя-Левицького надається вбранню його персонажів. Їх статусність підкреслюється описами багато декорованих народних строїв. Так, жовті сап'янці Кайдашихи, які вона виставляє напоказ громаді вирушаючи на сватання до Балашів, підкреслюють її соціальний статус шанованої дружини і матері родини з непоганим достатком, яка може дозволити собі таку недешеву, як на ті часи, річ. Натомість існування бурлак і бурлачок, що маргіналізуються, втрачаючи зв'язок зі своїм соціумом, позначене неповнотою існування (відсутність родини, хати, певного соціального становища) через їхню одірваність від вироблених століттями канонів. Руїнування морального канону сприймається як знищення світу в цілому. Письменник, як це властиво для представників реалізму, часто показує моральну катастрофу героїв через занепад їхнього матеріального становища. Дуже показовою у цьому плані є повість «Бурлачка». Моральна деградація героїні підкреслюється змінами у її зовнішності. На початку твору дівоча чистота героїні символічно асоціюється з кришталем і сонячним промінням: «Вечірнє сонце облило Василену світлом, як золотом. Вона засяяла в дзеркалі, наче блискучі кришталеві квіти. Червона широка стрічка на цупкому папері, чи кибалка, обхоплювала її чорноволосу голову, наче червоний вінок. Над стрічкою позвішувались червоні зірки та настурції, оргинії та чорнобривці Вся голова в Василені цвіла квітками, а зелений барвінок позвішувався китицями кругом тонкої шиї. На білих рукавах горіли повишивані червоні та сині квітки.

Увесь керсет був ніби закиданий червоним маком. Василина вся сяяла й розливала світ кругом себе мов кришталевий букет» [6, с. 29]. Письменник використовує той самий прийом дзеркального відображення, коли героїня усвідомлює своє моральне падіння: «Вона глянула на це дзеркало, де вперше побачила себе в квітках та стрічках, і для неї здалося, що вона бачить себе у тому дзеркалі блідою, жовтою на виду старчихою» [6, с. 61]. Втім ситуація занпащення дівчини не виглядає у «Бурлачці» абсолютною драмою, як це можемо спостерігати в «Сердешній Оксані» Григорія Квітки-Основ'яненка. Звісно, уява дівчини після усвідомлення нею безвиході, у яку завело її кохання і немилість Ястшембського, малює страшні картини покарання покритки у її рідному селі, а виконане парубками відповідно до народної традиції її упослідження через позбавлення головної ознаки дівочої краси – коси і прикрас для голови, однак катарсису в її душі не відбувається. Квітка Оксана кається і сама накладає на себе покуту, натомість падіння Василини продовжується. Показ остаточного гріхопадіння візуалізується описом мокрого і заболоченого вбрання п'яної до нестями героїні.

Отже, використання реалістичного підходу до змалювання життя українства становить важливу складову виразної ідеологічної настанови творів Івана Нечуя-Левицького на подолання уявлень про вторинність колонізованої української культури. Однак захоплення етнографічними подробицями та описами ритуалізованих форм народного життя підкреслює неможливість розірвати дихотомію колоніального та антиколоніального дискурсів у творчості письменника без виходу поза межі їхнього впливу.

Список літератури:

1. Павлишин Марко. Канон та іконостас : Літературно-критичні статті / Вступ. ст. Іван Дзюба. Київ : Час, 1997. 447 с.
2. Єфремов С. О. Вибране : статті, наукові розвідки, монографії / Упоряд., авт. передм., авт. прим. Е. Соловей, ред. Є. І. Мазніченко. Київ : Наукова думка, 2002. 760 с.

3. Міщук Р. С. Співець душі народної : до 150-річчя від дня народження І. С. Нечуя-Левицького. Київ : Т-во «Знання» УРСР, 1987. 47 с.
4. Омельченко В. І. Живописець слова : до 130-річчя від дня народження І. С. Нечуя-Левицького. Київ : Знання, 1968. 48 с.
5. Тарнавський Максим. Нечуваний Нечуй : Реалізм в українській літературі : [про І. Нечуй-Левицького]; [авториз. пер. з англ. Я. Стріхи; ред. Я. Цимбал]. Вид. 2-ге. Торонто : Наук. т-во ім. Шевченка в Канаді; Київ : Laurus, 2018. 286 с.
6. Нечуй-Левицький І. Твори в 2 томах. Т. 2: Повісті та оповідання. Київ : Наукова думка, 1986. 640 с.